

- Sebzeçilik işletme şekillerini kesin sınırlarla birbirinden ayırmak oldukça güçtür. Her ülkenin kendisine özgü bir sistemi vardır. Ülkenin gelişme durumuna göre bu sistemde de değişiklik olur. Özellikle şehir nüfusunun artması yerleşim alanlarının genişleyerek, üretim alanlarının bu amaç için kullanılması işletme şekillerinin değişmesine neden olmaktadır. Aynı zamanda sanayileşme ile fabrikaların üretim alanına kurulması bu alanları azalmasına neden olmaktadır.
- Sebze işletme şekillerini yeni ve eski olarak sınıflandırabiliriz.

Eski Sebzeçilik İşletme Şekilleri

5 kısma ayrılmaktadır.

- Aile sebzeçiliği
- Köy sebzeçiliği
- Tarla sebzeçiliği
- Bahçe sebzeçiliği
- Sera sebzeçiliği

Aile Sebveciliği

- Daha çok ev bahçesi karakterini gösteren bu sebvecilik şeklinde evin fertleri çalışması esasına dayanır.
- Amaç, o ailenin yazlık ve kışlık sebze ihtiyacını karşılamasıdır.
- Maydanoz, nane, taze soğan, sarımsak, domates, biber gibi sebze türleri yetiştirilir.
- 5 kişilik bir aile için 250-500 m² lik bir alan yeterli bulunmaktadır.

Köy sebzeciliği

- Bu işletmenin amacı, köy halkının veya ailesinin gereksinimini karşılamak ve ayrıca ürün fazlasını ticaret amacı ile pazarda satmak ve kısmen gelir sağlamaktır. Daha çok meyve ağaçları ve bağlar arasında ara tarımı olarak yetiştirilir

Tarla Sebzeciliği

- Geniş ölçüde büyük alanlarda yapılan sebzeçilik tarla sebzeçiliğidir. Az masraf ve emekle sonuca ulaşmayı amaçlanmaktadır.
- İklim ve hava durumuna göre sebzeler, çapa bitkileri ve tahıl ile münavebeli olarak üretilir.
- İşletme büyüklüğü 500 dekar, 1000-2000 dekar kadar olması gerekir.
- Bu tür sebzeçilikte sanayiye yönelik üretim vardır.

Bahçe Sebzeçiliği

- Bu işletme şeklinde, yüksek maliyete karşın fazla karla yetiştiricilik yapılması ile bahçe sebzeçiliği diğer sebzeçilik işletmelerinden kendisini ayırır. Birim alanda insan gücü sayısı fazladır.
- Arazinin büyüklüğü 3-5 da arasında değişir.
- Bu işletmelerdeki amaç ticarettir bu sebepten dolayı birim alandan fazla gelir getiren sebzelerin yetiştiriciliği ön planda gelir. Sebzelerin özellikle turfanda olarak pazara çıkarılması büyük önem taşır.
- Özellikle hasat birkaç kez yapılır. Çünkü pazara kalite ve kantitece yüksek değerde ürün çıkarmak için, olgunlaşan ürünün hemen hasat edilmesi zorunluluğu vardır.

Sera Sebzeçiliği

- Halkın kış aylarında taze sebze gereksinmesini karşılamak üzere yetiştiricilik yapılır. Bu işletme şeklinde büyük sermayeye ve yatırıma gerek vardır. Sebzelerin maliyeti yüksektir.
- Fakat sebzeler yüksek fiyatla satıldığından bu maliyet kolayca karşılanır. İşletmede sadece sıcak yastık ve seralar bulunur.

- **1. Yüzeysel Örtüler** : Örtüaltı yetiştiriciliğinde malçlama, yüzeysel plastik örtüler, yastıklar şeklinde yapılan ve kısa veya uzun süre bitkilerin üzerini kapatan, ayrıca tüm tarımsal işlemlerin dışarıdan yapıldığı sistemlerdir.
- **2. Alçak Tüneller:** Yerden yüksekliği 1 m'ye kadar olan bu örtüler, havalar ısınınca ve bitkiler belirli bir yüksekliğe ulaşınca kaldırılır. Tarımsal işlerin hepsi örtü dışında yapılır.

- **3. Yüksek Tüneller:** Örtüaltı yetiştiriciliğinde insanın içerisine rahatça girebileceği, tarımsal mekanizasyonuna olanak sağlayan, ancak ısıtma, havalandırma sistemleri genellikle olmayan, dar ve yarım daire kesitli yapılardır.
- **4. Seralar:** Tüm iklim elemanlarının denetimine olanak sağlayabilecek örtülü yapılardır.

Yeni Sebze İşletme Şekilleri:

1. Dış Şartlarda Yapılan Tarla Sebzeciliği

Makineli tarımın bütün işletmelerde geniş çapta kullanılmaya başlanmış, **tarla** ile **bahçe** sebzeciliği yerini çiçek ve süs bitkileri yetiştiriciliğine bırakmıştır. Köy sebzeciliğini birbirine yaklaştırmış ve ayırma imkanını ortadan kaldırmıştır. Aile işletmeciliği, tarla sebzeciliğine dönüşmüştür. Dolayısıyla **aile, tarla ve bahçe işletmelerinde** yapılan yetiştiricilik bir bütün halinde toplanmakta ve dışarıda yapılan yetiştiricilik adını almak.

- **2. Örtü altı yetiştiriciliği:** Yaz ve kış aylarında özel tesisler içinde (Ser, yastıklar ve Tüneller) yapılan yetiştiriciliktir.
- **3. Tohum Yetiştiriciliği Yapılan İşletmeler:** Daha fazla bilgi gerektirmektedir. Örnek olarak Balıkesir Sebzeçilik Üretim İstasyonu, Yalova, Eskişehir, Ege, Antalya Araştırma Enstitüleri Tarım Bakanlığı bünyesindeki Tarım İşletmelerinde tohum üretimi yapılmaktadır.

- **3. Tohum Yetiştiriciliği Yapılan İşletmeler:** Daha fazla bilgi gerektirmektedir. Örnek olarak Balıkesir Sebzeçilik Üretim İstasyonu, Yalova, Eskişehir, Ege, Antalya Araştırma Enstitüleri Tarım Bakanlığı bünyesindeki Tarım İşletmelerinde tohum üretimi yapılmaktadır.